

Petäjäveden kunta

Kuntakohtainen
opiskeluhoitosuunnitelma

Sisällys

1	Oppilashuollon tavoitteet ja toimintaperiaatteet.....	4
2	Oppilashuollon kokonaistarve.....	4
3	Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut.....	5
3.1	Kouluterveydenhoitaja.....	5
3.2	Koulukuraattori	5
3.3	Psykologi.....	5
4	Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat.....	6
4.1	Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt	6
4.2	Yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa	7
4.3	Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa	7
4.4	Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.....	7
4.5	Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä.....	8
4.6	Järjestyssäännöt.....	8
4.7	Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen.....	8
4.8	Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus.....	9
4.9	Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen.....	9
4.10	Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet.....	9
4.11	Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.....	10
4.12	Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa	11
5	Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen	11
5.1	Kuvaus yksilökohtaisen oppilashuollon kokonaisuudesta	11
5.2	Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa	12
5.3	Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa	12
5.4	Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä	12
5.5	Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä.....	13
5.6	Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä	13

5.7	Oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä.....	14
5.8	Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä.....	14
5.9	Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys.....	14
5.10	Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa	15
6	Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.....	16
6.1	Oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa	16
6.2	Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille	16
7	Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen.....	17

Petäjaveden kunnan opiskeluhuoltosuunnitelma on laadittu oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013), opetushallituksen perusopetusta koskevan määräyksen (4/011/2014) ja lukiokoulutusta koskevan määräyksen (6/011/2014) perusteella. Soveltamisohjeena on käytetty sosiaali- ja terveysministeriön julkaisemaa soveltamisohjetta Kuntainfo 13/2015.

Mitä tässä suunnitelmassa sanotaan oppilaista, koskee myös lukion opiskelijoita. Suunnitelma käsittää koulutuksen järjestäjänä kunnan, oppilaitoksina esiopetuksen ja perusopetuksen toimipisteet sekä lukion.

1 Oppilashuollon tavoitteet ja toimintaperiaatteet

Oppilashuollon kokonaisuudella tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Tämä velvoittaa toimimaan yhteistyössä oppilashuollon palveluita antavien ja järjestävien tahojen kanssa ja antamaan huoltajille ja oppilaille tietoa käytettävissä olevista oppilashuollon eduista ja palveluista sekä tarvittaessa ohjaamaan heitä hakemaan näitä etuja ja palveluita. Varhain tarjotun riittävän tuen tavoitteena on ehkäistä pulmien syventymistä ja vähentää lastensuojelun tarvetta.

Sosiaalinen hyvinvointi tukee yksilöiden hyvinvointia. Yhtenä tavoitteena onkin siirtää painopistettä yksilökeskeisestä työstä yhteisöllisen hyvinvoinnin työhön.

2 Oppilashuollon kokonaistarve

Oppilashuoltopalveluiden kokonaistarvetta arvioitaessa mittareina käytetään muun muassa KiVa-koulu- ja kouluterveyskyselyn raportteja sekä käytettyjen oppilashuollon palvelujen määrää. Palvelutarpeen arviointiin voidaan käyttää omia mittareita (esim. hyvinvointikyselyt wilman/pedanetin kautta). Arvioinnin toteuttavat kunnan oppilashuollon ohjausryhmä sekä koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät.

Arvioinnissa otetaan huomioon kunkin koulun käytettävissä olevat resurssit sekä niiden kohdentaminen yksilökohtaiseen ja yhteisölliseen oppilashuoltoon. Myös oppilashuollon kehittämiseen, seurantaan ja arviointiin vaadittava opetushenkilöstön ja oppilashuoltohenkilöstön työpanos otetaan huomioon. Käytettävissä olevan tutkimustiedon lisäksi alueen erityistarpeet sekä tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä otetaan myös huomioon.

Petäjaveden kunnassa on noin 4100 asukasta. Esi-, perus- ja lukio-opetuksessa on n. 600 oppilasta. Petäjävesi tarjoaa maalaisympäristön ja erinomaiset palvelut. Uudistuneet ja nykyaikaiset koulut, virkeä kulttuuri- ja harrastustarjonta sekä hyvät terveystalvet

ovat osa petäjävetistä elämänlaatua. Elävä maaseutu ja kestävä kehitys ovat kunnan keskeisiä arvoja. Vaikka osa palveluista haetaan lähikaupungista Jyväskylästä, on lähi- sekä matalankynnyksen palvelujen säilyttäminen kunnassa tärkeää.

3 Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

3.1 Kouluterveydenhoitaja

Kouluterveydenhoidon tehtävänä on edistää oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä yhteistyössä huoltajien ja koulun henkilöstön kanssa. Kouluterveydenhoidon runko muodostuu vuosittaisista terveystarkastuksista. Laajat terveystarkastukset tehdään ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla. Näihin tarkastuksiin kuuluvat oppilaan tarkastuksen lisäksi vanhempien tapaaminen sekä lääkärintarkastus.

3.2 Koulukuraattori

Petäjävedellä toimii yksi kokoaikainen koulukuraattori, jonka työaika on jaettu esiopetuksen, perusopetuksen ja lukion kesken. Koulukuraattori osallistuu oppilashuoltotyöhön oman alansa asiantuntijana sekä yksilökohtaisessa että yhteisötason työskentelyssä. Koulukuraattori toimii linkkinä koulun ja kunnan muiden toimijoiden välillä sekä tekee yhteistyötä koulun verkostojen kanssa. Vastaavan kuraattorin palvelut on järjestetty yhteistyössä kunnan sosiaalitoimen kanssa.

Koulukuraattori on sosiaalialan ammattilainen koulussa. Hän tukee oppilaita elämänhallinta-taitojen kehittämisessä ja vahvistamisessa. Yhdessä oppilaan lähiverkoston kanssa hän auttaa poistamaan tämän koulunkäyntiä häiritseviä esteitä.

Koulukuraattorin työajasta noin 2/3 on oppilaiden kanssa tehtävää yksilötyötä. Siihen sisältyy myös huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Lisäksi kuraattori osallistuu yhteisöllisen oppilashuollon suunnitteluun ja toteutukseen. Yksilötyöskentelyn lisäksi kuraattorin työnkuvaan kuuluu yhä vahvemmin erilaisten teemojen ympärille rakennettu ryhmämuotoinen työskentely. Lisäksi hän käy yksilö- tai ryhmämuotoisia kasvatuskeskusteluja sekä tekee ryhmämuotoisia interventioita lukuvuoden aikana tarpeen mukaan.

3.3 Psykologi

Petäjävedellä toimii psykologi osa-aikaisesti. Osan työajastaan hän työskentelee koulu- ja opiskeluikäisten lasten ja nuorten kanssa. Hänen vastuullaan ovat oppimisvaikeuksiin liittyvät tutkimukset ja esikouluikäisten kouluvalmiustutkimukset. Lisäksi hän tukee kouluikäisten kasvua ja kehitystä keskusteluihin ja ohjaa tarvittaessa lääkärin kautta jatkohoitoon. Psykologi työskentelee oppilaan tai oppilaan ja huoltajan kanssa. Mikäli kyseessä on laajemmin koko perhettä koskettava ongelma, perhe ohjataan perheneuvolaan.

4 Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

Yhteisöllisellä oppilashuollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään oppilaiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä oppilaitosympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Toimintakulttuurin kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten kanssa työskentelevien yhteistyötahojen kanssa. Yhteisöllinen oppilashuolto on ensisijainen opiskeluhuollon muoto.

Perusopetuslain ja lukiolain mukaan opetukseen osallistuvilla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Turvallinen oppimisympäristö pitää sisällään oppilaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden. Osana koulukohtaista oppilashuollon suunnitelmaa opetuksen järjestäjä laatii suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Yhteisöllisen oppilashuollon koulukohtaiset toimintasuunnitelmat laaditaan vuosittain ja ne liitetään osaksi koulujen lukuvuosisuunnitelmia.

4.1 Koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt

Oppilashuoltoryhmä kokoontuu koulun lukuvuosisuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Sitä johtaa koulun oppilashuollosta vastaava henkilö ja ryhmään kuuluvat kouluittain soveltavat henkilöt. Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on edistää koulu yhteisön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta sekä hyvinvointia tukevia yhteisiä käytäntöjä. Tätä kehittämistyötä palvelevat mm. kouluterveyskyselyjen koulukohtaiset tulokset, ympäristön terveystarkastukset sekä laajojen terveystarkastusten yhteenvedot.

Kaikkien luokkien yhteisöllistä hyvinvointia käsitellään vuosittain. Luokanopettaja/ luokanohjaaja/ ryhmänohjaaja kertoo yleisesti luokan tilanteesta, tukea tarvitsevien oppilaiden määrästä sekä työrauhasta. Saatuja tietoja käytetään hyödyksi koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toiminnassa. Yhteisöllisesti luokan/ryhmän asioista puhuttaessa paikalla voi olla myös oppilaskunnan hallitukseen kuuluva luokan/ryhmän edustaja. Tarpeen mukaan päätetään jatkotoimenpiteistä, esimerkiksi ryhmäytymistunneista tai muista luokkakohtaisista interventioista.

Oppilashuoltohenkilöstöön kuuluvat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa erilaisia teemapäiviä, vanhempainiltoja ja kouluun tutustumispäiviä. Lisäksi he ovat mukana koulun kehittämistiimeissä ja toimivat opetustoimen kehittämispäivissä oman alansa asiantuntijoina.

4.2 Yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa

Lasten ja nuorten kanssa tehtävää työtä ohjaa kunnan lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma. Sen pohjalta perustettu Mammutti-ryhmä kokoontuu kolme kertaa vuodessa pohtimaan lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä. Siihen on kutsuttu edustajia kouluista, terveydenhuollosta, sosiaalitoimesta, kirjastosta, vapaa-aikatoimesta, työllisyyspalveluista, poliisista, seurakunnasta ja järjestöistä. Ryhmä suunnittelee ja seuraa lasten ja nuorten hyvinvointipalveluja ja niiden toteutumista.

Oppilaiden psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi koulut suunnittelevat ja toteuttavat yhteistyötä edellä mainittujen tahojen lisäksi myös muiden toimijoiden kanssa koulujen lukuvuosisuunnitelmissa määritellyllä tavalla.

4.3 Yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Oppilaan opintopolku muodostaa jatkumon esiopetuksesta alakoulun kautta yläkouluun ja edelleen toiselle asteelle. Nivelvaiheet eri kouluasteiden vaihdoksissa pyritään tekemään mahdollisimman joustaviksi. Yhteistyö eri kouluasteiden välillä on tärkeää suunniteltaessa yhteisöllistä oppilashuoltoa kokonaisuutena.

Nivelvaiheista laadittujen suunnitelmien mukaisesti oppilashuollon järjestämisen kannalta tarvittavat tiedot siirretään yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi välttämättömät tiedot voidaan siirtää myös ilman suostumusta. Oppilaan siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän piiriin oppilaalta ja/tai huoltajalta pyydetään lupa siirtää oppilashuollon tietoja.

4.4 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Kouluyhteisön ja opiskeluympäristön turvallisuudella ja terveellisyydellä on suuri merkitys oppilaan hyvinvoinnille. Kouluterveydenhuollon laatusuosituksen mukaan koululaisilla tulee olla terveellinen, turvallinen ja esteettisesti viihtyisä oppimisympäristö, jossa on otettu huomioon fyysisten työolojen, kuten sisäilman laadun, kalusteiden, sosiaalitoimien, säilytystilojen ja koulun siivouksen asianmukainen taso.

Terveydenhuoltolain mukaan kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden tarkastus tulee tehdä kolmen vuoden välein. Koollekutsujana toimii terveystarkastaja. Tarkastuksessa ovat mukana kiinteistön omistaja sekä hoitaja, koulun rehtori, kouluterveydenhoitaja, ja terveystarkastaja sekä tarvittaessa myös opettajakunnan, huoltajien ja oppilaiden edustajat.

Keski-Suomen Pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluvat muun muassa pelastuslain mukaiset vuosittaiset palotarkastukset. Tarkastukseen osallistuu kiinteistön omistajan sekä oppilaitoksen edustaja. Em. tarkastuksista laadittujen pöytäkirjojen perusteella ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin riittävän turvallisuuden aikaansaamiseksi.

Jokaisella koulu yhteisössä toimivalla työntekijällä on velvollisuus ilmoittaa havaitsemaan riski- tai vaaratekijästä oppilaitoksen johdolle tai, mikäli mahdollista, poistaa vaaratekijä itse. Työsuojeluorganisaatio seuraa yhdessä oppilaitoksen turvallisuusvastavien kanssa koulu yhteisössä toimivien henkilöiden työ- ja opiskeluolosuhteita vuosittain, selvittää vaaratekijät ja arvioi niiden aiheuttamat riskit sekä päättää mahdollisista toimenpiteistä riittävän turvallisuuden aikaansaamiseksi.

4.5 Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

Kouluterveydenhoitajan yksilövastaanotolla käydään vuosittain keskustellen läpi hyvinvointia tukevia teemoja kuten liikunta, ravitsemus, päihteet, uni, seksuaalisuus ja mielenterveys. Samoja teemoja käsitellään myös esim. terveystiedon oppitunneilla. Yhteistyö opettajien ja terveydenhoitajan kesken on viikoittaista. Terveystiedon opettaja pitää tarvittaessa murrosiän tunteja alakoulussa ja yläkoulussa teematunteja ajankohtaisiin asioihin liittyen. Hyvinvointiin liittyviä teemoja käsitellään myös vanhempainilloissa.

4.6 Järjestyssäännöt

Koulujen järjestyssäännöt ovat nähtävillä koulukohtaisesti sovitussa paikoissa, myös koulujen nettisivuilla. Järjestyssäännöt käydään läpi lukuvuoden alussa koulun henkilöstön sekä kaikkien oppilaiden kanssa. Huoltajia tiedotetaan säännöistä ja sanktioista.

4.7 Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Oppilaan ja huoltajan tehtävänä on huolehtia oppilaan koulunkäynnistä. Huoltajan tai täysi-ikäisen opiskelijan tulee ilmoittaa oppilaan poissaolosta mahdollisimman pian kunkin koulun sopiman käytänteen mukaisesti. Luokanopettaja/ luokanohjaaja/ ryhmänohjaaja seuraa säännöllisesti luokkansa oppilaiden poissaoloja. Mikäli poissaoloja alkaa kertyä runsaasti, opettaja on yhteydessä oppilaan kotiin ja sopii koulutehtävien suorittamisesta sekä tarvittavista tukitoimista. Luvattomasta poissaolosta opettaja on välittömästi yhteydessä huoltajaan/opiskelijaan ja keskustelelee oppilaan kanssa.

Jos runsaat tai luvattomat poissaolot jatkuvat opettajan yhteydenotosta huolimatta, opettaja voi pyytää konsultaatiota oppilashuollon henkilöstöltä. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä. Näillä toimilla pyritään selvittämään syy poissaoloihin ja järjestämään tarvittavat tukitoimet oppilaan koulunkäynnin turvaamiseksi.

Tarvittaessa asiantuntijaryhmään kutsutaan koulun ulkopuolisia tahoja, esimerkiksi terveyskeskuspsykologi, lastensuojelun sosiaalityöntekijä tai hyvinvointiohjaaja.

4.8 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Turvallisella oppimisympäristöllä ehkäistään tapaturmia. Tapaturman sattuessa oppilaan tulee heti ilmoittaa asiasta lähimmälle opettajalle. Koulussa annetaan hätäensiapu ja tarvittaessa oppilas ohjataan kouluterveydenhoitajalle tai terveyskeskukseen.

Oppilaat on vakuutettu koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvassa koulun toiminnassa sekä koulumatkalla sattuneiden tapaturmien varalta. Tapaturmat kirjataan ja niistä saatuja tietoja hyödynnetään vaarojen selvityksessä ja turvallisemman oppimisympäristön kehittämisessä.

4.9 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Koulussa oppilaita ohjataan terveelliseen elämäntapaan. Päihteidenkäytön vaikutuksia käsitellään peruskoulussa ja lukiossa oppilaan ikätasoon soveltuvalla tavalla eri oppiaineissa, erityisesti terveystiedossa.

Tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty alle 18-vuotialta. Tupakointi on kielletty kailta koulualueella sekä sen välittömässä läheisyydessä.

Kouluterveydenhoidossa päihteidenkäytön kartoittaminen kuuluu vuosittaisiin terveystarkastuksiin. Kahdeksannen luokan laajassa terveystarkastuksessa kartoitetaan ikäluokan päihteidenkäyttöä. Saaduilla tuloksilla autetaan nuorta itseään sekä terveydenhuollon henkilöstöä arvioimaan nuoren päihteidenkäyttöä ja mahdollistetaan varhainen puuttuminen. Lisäksi terveydenhoitaja saa tietoa päihteidenkäytöstä kunnassa. Tämän ja valtakunnallisesta kouluterveyskyselystä saadun tiedon avulla voidaan suunnitella ja toteuttaa kohdennettuja toimenpiteitä päihteidenkäytön ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Koulujen kriisisuunnitelmissa annetaan toimintaohjeet päihtyneen henkilön kohtaamiseen koulussa.

4.10 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Peruskoulun oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, jos koulumatka on pidempi kuin viisi kilometriä. Koulukuljetus voidaan myöntää lyhyemmille matkoille harkinnanvaraisesti, mikäli matka katsotaan oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioiden vaaralliseksi, vaikeaksi tai rasittavaksi.

Esiopetuksen oppilaalla on oikeus koulukuljetukseen, jos hän ei ole kunnallisessa päivähoidossa. 0–2.-luokkalaisella on oikeus koulukuljetukseen, jos koulumatka on yli 3 kilometriä.

Kuljetusoppilailla kävelyomatkat voivat olla 0.–2.-luokkalaisilla 0–1,5 kilometriä ja 3.-luokkalaisista lukiolaisiin 0–2,5 km. Koulukuljetuksiin osallistuvat oppilaat noudetaan turvallisesta paikasta.

Kyydityksessä olevilla oppilailla voi olla odotustunti koulupäivän alussa tai sen päätyttyä. Odotustunnilla perusopetuksen oppilaalla on mahdollisuus osallistua ohjattuun toimintaan kussakin koulussa erikseen sovittujen käytänteiden mukaisesti.

Kuljetusoppilaita ja heidän huoltajiaan ohjeistetaan lukuvuoden alkaessa koulumatkan turvallisuuteen sekä oppilaan, huoltajan ja kuljettajan vastuisiin liittyvissä seikoissa. Koulumatkojen turvallisuutta edistetään myös tarvittaessa tehtävillä vaaranpaikkojen kartoituksilla.

4.11 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulujen turvallisuuskansio sisältää järjestyssääntöjen, kriisisuunnitelman ja pelastussuunnitelman lisäksi suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi Petäjäveden perusopetuksessa noudatetaan KiVa Koulun toimintamallia. KiVa Koulu -ohjelman yleiset toimenpiteet kohdistuvat kaikkiin oppilaisiin ja ne ovat pääasiassa kiusaamista ehkäiseviä. KiVa Koulu -ohjelman kohdennetut toimenpiteet otetaan käyttöön välittömästi kiusaamistapauksen tultua ilmi. Ne kohdistetaan erityisesti kiusaamiseen osallistuneisiin ja kiusattuihin, tavoitteena on saada kiusaaminen loppumaan. Kiusaamistapauksia kouluissamme hoitaa kahden aikuisen muodostama KiVa-tiimi. KiVa-toiminnan vuosikellot sisältyvät koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.

Syyslukukauden alkaessa henkilökunnalle ja oppilaille tiedotetaan kiusaamistapausten hoidosta ja KiVa Koulu -toimintamallista. Huoltajille asiasta kerrotaan vanhempainiloissa.

Vuosittain kaikki koulun oppilaat ja kaksi opettajaa vastaavat toukokuun aikana netissä toteutettavaan kiusaamiskyselyyn. Kyselyn tulokset käydään läpi opettajien kanssa ja arvioidaan, miten kiusaamistilanteiden selvittelyssä on onnistuttu. Tuloksista keskustellaan myös oppilaiden ja huoltajien kanssa esimerkiksi vanhempainillan yhteydessä.

4.12 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Petäjäveden kunnan kaikissa kouluissa on turvallisuuskansio, joka sisältää opiskelu- huolto-suunnitelmassa mainitut toimintaohjeet:

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
- sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
- toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

Lukuvuoden alkaessa henkilöstö perehdytetään turvallisuuskansion sisältöön sekä lukuvuosittain päivitettävään koulukohtaiseen turvaohjeeseen. Opetustiloissa on poistumisohjeet, joita noudatetaan vaaran uhatessa. Kouluissa järjestetään lukuvuosittain poistumis- ja muita turvallisuuteen liittyviä harjoituksia.

5 Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

5.1 Kuvaus yksilökohtaisen oppilashuollon kokonaisuudesta

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määritellään yksilökohtainen oppilashuolto koskemaan oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalveluja, kouluterveydenhuollon palveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. Sen tavoitteena on edistää oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia, terveyttä sekä oppimista. Yksilökohtaisella oppilashuollolla oppilaalle turvataan varhainen tuki ottamalla huomioon oppilaan yksilölliset voimavarat ja tarpeet.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan ja/tai huoltajan suostumukseen. Oppilashuoltotyö on luottamuksellista ja oppilaalle tulee järjestää rauhallinen ja kiireetön ilmapiiri, jossa hän voi kokea tulevansa kuulluksi. Oppilashuoltotyötä tehtäessä noudatetaan salassapitoa ja tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä.

Myös oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano riippuu oppilaan, ja tarvittaessa hänen huoltajansa, suostumuksesta. Oppilas tai huoltaja voi yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella sallia oppilashuollon yhteistyötahojen tai oppilaan läheisten osallistumisen asiantuntijaryhmän kokoontumiseen. Ryhmän jäsenet voivat konsultoida oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiaan tahoja.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoontumisesta yksittäisen oppilaan asiassa laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa oppilashuoltokertomukseen ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät tiedot.

5.2 Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

Neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta, lasten ja nuorten ehkäisvästä suun terveydenhuollosta sekä terveystarkastuksista annetun asetuksen tarkoituksena on varmistaa, että terveystarkastukset ovat suunnitelmallisia, tasoltaan yhtenäisiä ja yksilöiden ja väestön tarpeet huomioonottavia.

Laajat terveystarkastukset, joihin sisältyy myös lääkärintarkastus, järjestetään vuosiluokilla 1, 5 ja 8 ja niihin kutsutaan myös huoltajat.

Terveystarkastuksista lapsi/nuori ohjataan tarvittaessa jatkotutkimuksiin.

5.3 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Tieto oppilaan erityisruokavaliosta siirtyy ruokahuollon henkilöstölle terveydenhoitajan 1. lk:n kouluuntulotarkastuksen yhteydessä kirjallisesti. Oppilaan siirtyessä yläkouluun ruokavalio tarkistetaan ja tarvittaessa muutetaan.

Terveydenhoitajalta löytyy peruslääkevalikoima; särkylääkettä, allergialääkkeitä sekä lääkkeitä EA-tilanteita varten. Oppilaan siirtyessä yläkouluun terveydenhoitaja kysyy huoltajilta luvan lääkityksen antamiseen koulupäivän aikana.

Kouluvuoden alkaessa terveydenhoitaja opastaa henkilöstöä adrenalin-kynän käytössä, hankkii kynät koulun keittiöön, kotitalousluokkaan, opettajainhuoneeseen sekä omaan työtilaansa.

Mikäli oppilaalla on sairaus, joka vaatii lääkehoitoa, tämän huolehtimisesta sovitaan aina erikseen.

5.4 Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä

Oppilaalle annetun opiskelun tuen eri vaiheissa aineenopettajat ja erityisopettaja tekevät yhteistyötä huoltajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Oppilaan siirtyessä yleisestä tuesta tehostettuun tai erityiseen tukeen, yhteistyö oppilashuoltohenkilöstön kanssa tiivistyy. Yhteistyö kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan. Opetussuunnitelman mukainen kolmiportainen tuki on kirjattu Tuen käsikirjaan.

5.5 Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä

Joustavan perusopetuksen tavoitteena on perusopetuksen tehtävää jatkaen tukea oppilaan kasvuun ja kehitystä. Tavoitteena on, että oppilas muodostaa positiivisen asenteen ja motivoitumisen opiskeluun ja saa todellista kykyänsä vastaavan päättötodistuksen. Tavoitteena on myös, että oppilas oppii itsenäisyyttä ja vastuullisuutta, kehittää itsetuntoaan ja yhteistyö-, vuorovaikutus- sekä opiskelutaitojaan. JOPO:n tavoitteena on myös, että oppilas oppii suunnittelemaan jatko-opintojaan, uraansa ja tulevaisuuttaan, saavuttaa ja käy loppuun toisen asteen ammatillisen koulutuksen sekä oppii kehittämään taitojaan selvittä erilaisissa elämäntilanteissa.

Hakemuksien pohjalta työryhmä valitsee oppilaat, joille JOPO -luokka saattaisi olla soveltuva ratkaisu. Esityksen pohjalta JOPO -opettaja/-ohjaaja kutsuu huoltajan ja oppilaan keskustelemaan mahdollisuudesta JOPO -opetukseen. Valinnat JOPO -luokalle tehdään keväällä aikana. Valintakriteereinä ovat mm. koulumotivaation vähäisyys ja innokkuus ”oikean työn” tekemiseen. Myös vanhempien sitoutuminen on tärkeää. Joustavan perusopetuksen ja oppilashuoltohenkilöstön välinen yhteistyö kirjataan oppilaan oppimissuunnitelmaan.

5.6 Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa koulussa. Oppilaalle järjestetään opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua.

Oppilaalla on omassa koulussaan käytössä kaikki koulun tukitoimet kolmiportaisen tuen mukaisesti. Mikäli oppilaan kohdalla opetus järjestetään oman koulun sijasta sairaalaopetuksessa, toteutetaan siirtyminen oppilaan, huoltajan tai muun laillisen edustajan, opetuksen järjestäjän, sairaalaopetusyksikön ja erikoissairaanhoidon moniammatillisessa yhteistyössä. Sairaalaopetus on erikoissairaanhoidon yhteydessä annettavaa perusopetusta avo- ja osastohoidon oppilaille. Sairaalaopetuksessa korostuvat kasvatuksen ja opetuksen lisäksi pedagoginen kuntoutus ja kaikkien oppilasta opettavien, kasvatavien tai hoitavien tahojen keskinäinen yhteistyö ja konsultaatio.

Sairaalaopetuksessa tuetaan oppilaan koulupolkua. Nivelvaiheyhteistyö oppilaan oman koulun kanssa korostuu tulo- ja paluuvaiheessa. Oppilaan tukitoimien ja opetuksen järjestämiseksi järjestetään sairaalaopetuksen koordinoimana sekä tulo- että paluuvaiheessa verkostopalaveri, johon kootaan tarvittava oppilashuollollinen asiantuntijaryhmä. Oppilaan tulee voida palata siihen opetukseen, johon oppilas osallistui ennen siirtymistä sairaalaopetukseen.

5.7 Oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Perusopetuslain mukaan oppilaalle on järjestettävä riittävä oppilashuolto opetuksen epäämisen tai kurinpitörangaistuksen ajaksi. Mikäli rehtori epää oppilaalta oikeuden osallistua opetukseen loppupäivän ajaksi, hän ilmoittaa asiasta huoltajalle ja sopii käytännön järjestelyistä. Oppilaalle ja huoltajalle tiedotetaan mahdollisimman pian mahdollisuudesta oppilashuoltopalveluihin. Erotetulle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma, jonka avulla seurataan oppimista. Lastensuojelulain mukaisesti koulu tiedottaa sosiaalihuoltoa oppilaan erottamisesta.

5.8 Asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä

Kun tarvitaan moniammatillista näkökulmaa oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi ja tuen varmistamiseksi, kootaan monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoamisesta vastaa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon edustaja, jolle asia työtehtävien mukaan kuuluu. Ryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Oppilaan asian käsittely ko. ryhmässä edellyttää oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumusta.

Monialaisella asiantuntijaryhmällä ja sen jäsenillä on oikeus konsultoida kulloisenkin asian kannalta tärkeää yksittäistä asiantuntijaa ja luovuttaa hänelle konsultoinnin kannalta välttämättömiä tietoja. Ryhmä nimeää joukostaan vastuuhenkilön ja sopii keskinäisestä työnjaosta, kuten kirjallisen suostumuksen pyytämisestä oppilaalta ja/tai huoltajalta sekä oppilashuoltokertomuksen laatimisesta. Vastuuhenkilö tiedottaa sovitut asiat tarpeellisille tahoille yhteisen sopimuksen mukaisesti.

5.9 Oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys

Kun yksittäisen oppilaan asiaa käsitellään monialaisessa asiantuntijaryhmässä, laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa oppilashuollon järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot. Tarvittaessa kirjauksia voivat tehdä myös muut ryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan aikajärjestyksessä etenevään jatkuvaan muotoon. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjausten päivämäärä sekä kirjausten tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
- kokoukseen osallistuvat henkilöt ja heidän asemansa

- asian aihe ja vireille panija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa
- tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot

Kaikki monialaisen asiantuntijaryhmän kokoukseen osallistuneet hyväksyvät sovitut asiat allekirjoittamalla oppilashuoltokertomuksen.

Jos oppilashuoltokertomuksen tietoja luovutetaan sivulliselle, asiakirjaan tulee merkitä mitä tietoja on luovutettu, kenelle sekä millä perusteella tiedot on luovutettu.

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut yksittäistä opiskelijaa koskevat tiedot tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Rekisteristä vastaa opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjä myös ylläpitää rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut yksittäistä henkilöä koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä. Se säilytetään koulukohtaisesti sovitussa paikassa.

5.10 Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa toimittaessa vuorovaikutuksen kaikkien toimijoiden kesken tulee olla avointa ja arvostavaa ja perustua luottamukseen. Oppilaan ja hänen huoltajansa kannalta on tärkeää, että he tietävät, ketkä heidän asiansa käsittelyyn osallistuvat ja mikä kenenkin rooli on. Yksittäistä oppilasta koskevassa oppilashuoltotyössä noudatetaan salassapitoa ja tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä.

Jotta oppilaan hyvinvointia voidaan tukea kokonaisvaltaisesti, yhteistyö eri toimijoiden kesken on tärkeää. Mikäli oppilas on koulun ulkopuolisen tuen piirissä (esim. lastensuojelu tai erikoissairaanhoido), tuen kannalta keskeiset toimijat kootaan yhteen, jotta välitetään päällekkäiset tukitoimet ja tuki voidaan rakentaa oppilaan kannalta hyödyllisimmällä tavalla.

Petäjäviedellä koulun ulkopuolisia yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi sosiaalitoimen lastensuojelun sosiaalityöntekijä, perhetyöntekijä, terveyskeskuspsykologi, hyvinvointiohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä, perheneuvola sekä poliisi.

Yhteistyö poliisin kanssa perustuu koulupoliisitoimintaan. Koulupoliisijärjestelmän tarkoituksena on lisätä koulun ja poliisin välistä yhteistyötä. Koulupoliisi voi esimerkiksi pi-

tää valistustunteja oppilaille, osallistua oppilashuoltotyön suunnitteluun tai vanhempainiltoihin. Lisäksi koulu tekee yhteistyötä poliisin kanssa tilanteissa, joissa oppilaiden turvallisuus on vaarantunut. Tätä yhteistyötä ohjaa koulun kriisisuunnitelma.

Lastensuojelun sosiaalityöntekijä sekä perhetyöntekijä voidaan kutsua monialaisen asiantuntijaryhmän jäseniksi, mikäli kyseessä on lastensuojelullinen huoli tai perhe on lastensuojelun asiakas. Kuraattori tekee yhteistyötä lastensuojelun kanssa.

Hyvinvointiohjaaja toimii Petäjävedellä osa-aikaisesti. Nuoria ohjataan hänen vastaanotolleen pääasiassa päihdeiden käytön vuoksi. Päihdealan asiantuntijana hyvinvointiohjaaja voidaan kutsua mukaan monialaisen asiantuntijaryhmän toimintaan.

Etsivä nuorisotyönohjaaja voidaan kutsua mukaan monialaiseen asiantuntijaryhmään, mikäli huoli oppilaasta liittyy hänen sijoittumiseensa ja/tai sitoutumiseensa jatko-opintoihin.

6 Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

6.1 Oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa

Oppilaiden osallisuus on osa koulun toimintakulttuuria. Oppilashuoltoryhmän kokouksissa, joissa suunnitellaan koko koulun yhteistä toimintaa, oppilaskunnan ja nuorisovaltuuston edustajat toimivat oppilaiden äänenä.

Vanhempainilloissa käsitellään luokkien ja kouluyhteisön toimintatapoja ja työilmapiiriä. Myös huoltajien tapaamisissa vanhemmilta saadaan tietoa oppilashuoltotyön tueksi. Lisäksi vanhemmille ja oppilaille toteutetaan kyselyjä oppilaiden hyvinvointiin liittyen. Niistä saatavan tiedon avulla kehitetään koulun toimintakulttuuria.

Yksilökohtainen oppilashuoltotyö suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajiensa kanssa.

6.2 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille

Käytettävissä olevista oppilashuollon palveluista ja niiden saatavuudesta tiedotetaan oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille lukuvuosiedotteissa, vanhempainilloissa, Wilma-viesteissä sekä koulujen kotisivuilla.

7 Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Kuntakohtainen oppilashuollon ohjausryhmä laatii vuosittain toimintasuunnitelman, jossa määritellään painopisteet seuraavalle toimintakaudelle. Suunnitelma perustuu lasten ja nuorten hyvinvointiohjelmassa esiin nousseisiin tarpeisiin.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä laatii lukuvuosittain toimintasuunnitelman, jossa kuvataan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen ja seurattavat asiat. Niiden toteutumista ja vaikuttavuutta arvioidaan syys- ja kevätlukukauden päättyessä.